

מדת בדת

לע"נ הגאון ר' משה שמואל בן רבי אריה שפירא זצוק"ל הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 354 פרשת קדושים תשע"ט

בכורות טז-כב

שאם העכו"ם יבקש את כספו ולא יתן לו הוא יתפוס את הבהמה ואם לא ימצאנה הוא יתפוס בולדותיה, א"כ זה כיד עכו"ם באמצע שפוטר מבכורה.

רב הונא אומר שבצאן ברזל רק הולדות פטורים וולדי הולדות חייבים ורב יהודה סובר שולדי הולדות פטורים ולדי ולדי הולדות חייבים, ויש להוכיח מדברי המשנה שבהעמיד ולדות תחת אמותיהם ולדי הולדות פטורים ומשמע שאם לא העמידם תחת האם הם חייבים שלא כרב יהודה, ויש לומר שגם בלא העמידם הם פטורים והחידוש הוא שגם בהעמיד שדרך העכו"ם לתפוס את הולד וזה כאילו לא העמיד בכ"ז רק ולדי הולדות פטורים וולדי ולדי הולדות חייבים, ויש להוכיח מדברי רשב"ג שגם עד עשרה דורות פטורים שאחריותם לעכו"ם, וזה מוכן לרב יהודה שת"ק ירד לחלק בדורות,

דף יז לכן רשב"ג בא לחלוק שגם עד עשרה דורות פטורים אך לרב הונא שאמר שת"ק לא ירד לחלק בדורות קשה מה אומר רשב"ג אפילו עד עשרה דורות ורב הונא מבאר שרשב"ג דיבר על העמיד ולד תחת אמו, ויש להוכיח ממה ששנינו שהמקבל צאן ברזל מעכו"ם הן וולדות פטורים ומשמע שולדי ולדות חייבים שלא כרב יהודה, ויש לפרש שהוא קיבל עליו הן וולדותיהם, וללישנא בתרא הקושיא היא לרב הונא שכתוב הן וולדותיהם פטורים, ורב הונא יפרש שהן וולדות פטור אך ולדי הולדות חייבים.

רב אושעיא בא מנהרדעא והביא ברייתא שר"מ מחייב רחל בת עז ועז בת רחל ולחכמים פטורים, ורב הושעיא אומר לרבה שכשילך לפני רב הונא ישאל אותו שאם ר"מ מחייב בבכורה איך הוא ילמד את הפסוק אך בכור שור עד שיהא הוא שור ובכורו שור ואין לפרש שר"מ דיבר על ראשית הגז שהרי שנו אצל ר' ישמעאל שכבשים שצמרם קשה פטורים מראשית הגז שכתוב ומגז כבשי יתחמם, ואמר רב הונא שמדובר שרחל שילדה מין עז ואביו תיש ונחלקו לענין אותו ואת בנו שלר"מ חוששים לזרע האב ולחכמים לא, אך קשה שיחלקו כך להדיא שר"מ אומר חוששים לזרע האב וחכמים לא חוששים כמו שחלקו חנניה ורבנן, ויש לומר שנחלקו לגבי בכורה ומדובר ברחל בת רחל בת עז והם נחלקו אם הולכים אחר האם וזה לא נקרא נדמה או שהולכים אחר אָם האָם וזה נקרא נדמה, וללישנא בתרא מדובר ברחל בת עז בת רחל ונחלקו שר"מ סובר שחזרה השיות למקומה ולכן יש חיוב בכורה וחכמים סוברים שלא חזרה השיות למקומה וזה נקרא נדמה, ורב אשי מבאר שמדובר שיש בו מקצת סימנים וחכמים סוברים כר"ש שחייב בבכורה רק כשראשו ורובו דומה לאמו.

ר' יוחנן אומר שר"מ מודה בשעיר של ר"ח שלא מביא כמוהו וצריך בן שעירה שכתוב אחד שהוא מיוחד ובא מששת ימי בראשית, ולכאורה לומדים את זה כבר מהפסוק שור או כשב למעט כלאים או עז למעט נדמה, ויש לומר שמהפסוק או עז לא נמעט כשירד לדורות ויוכל להביא ממנו, קמ"ל שלא יביא, ואם היינו לומדים מאחד היינו אומרים שרק בקרבן חובה לא יביא אך הוא כשר לנדבה, קמ"ל שלא.

רב אחא בר יעקב אומר שלכו"ע לא לוקה על צמרן משום כלאים שכתוב לא תלבש שעטניו צמר ופשתים וכמו שבפשתן מדובר שלא השתנה כך בצמר מדובר שלא השתנה.

דף טז הכלל בסיפא בא לרבות שחלב פסולי המוקדשים אסור.

משמע בברייתא שרק תמימים לא נפדים לשם כל זבח אך בעלי מומים נפדים, ומשמע שרק לשם זבח אחר אינו מתפיסם אך לשם אותו זבח יכול להתפיסם והם נפדים במומם, וקשה לרב הונא שאמר שהם ימותו בכיפה, ויש לומר שגם בעלי מומים לא נפדים ונקט התנא אין נפדים תמימים אגב שכתוב ברישא בקדם מומם שנפדים תמימים, ואגב שכתוב ברישא לכל זבח שירצה לכן כתב כך בסיפא.

המשנה אומרת שהשוחטם בחוץ פטור ורב הונא שנה שחייב ומדובר במום בדוקין שבעין שר"ע אמר שאם עלו לא ירדו. המשנה אומרת שהוא עושה תמורה ור"נ אמר בשם רבה בר אבוא שתמורתו לאחר פדיון מתה שאינו יכול להקריבה כי היא באה מכח קדושה דחוויה ולפדותה אינו יכול כי אין לה כח לתפוס פדיונה, ורב עמרם מקשה שהיא תאכל לבעלים במומה כמו תמורת מעשר בהמה ובכור ששנינו שתמורתם וולדן וולדותיהם עד סוף העולם הם בככור ומעשר שנאכלים במומם לבעליהם, אמר לו אב"י שכל אחד שם אמו עליו שהוא תמורת בכור ומעשר ואמו נאכלת במומה כך ולד התמורה נאכלת לבעלים, אך קדשים שנאכלים במומם רק בפדיונם כך תמורתם תאכל רק בפדיון והרי אין לה כח לתפוס פדיונה, ויש להוכיח מברייתא כדברי ר"נ ששנינו שתמורת פסולי המוקדשים מתה שכתוב ממעלי הגרא טמא, ולכאורה למדו מפסוק זה שחמש חטאות מתות, ויש לומר שלמדו את זה ממפריסי הפרסה טמא וכמו ששנינו מנין שחמש חטאות מתות שכתוב ממפריסי הפרסה טמא, ולכאורה חמש חטאות למדו מהלכה למשה מסיני אלא הפסוק הולך על תמורת אשם, ולכאורה גם אשם למדו מהלכה שכל שבחטאת מתה באשם רועה, אלא באמת זה הולך על חטאת וצריך פסוק והלכה שמהפסוק היינו לומדים רק שהם ירעו לכן למדו מהלכה ואם היינו לומדים מהלכה היינו אומרים שאם עבר ואכל מאותם ה' חטאות זה רק איסור ולא לאו קמ"ל שיש לאו, ועוד יש לומר שמהפסוק באים ללמוד דבר הבא ממעלי הגרה לדבר שבא ממפריסי הפרסה שהוא במיתה ולא רק ירעה.

משנה מי שקיבל צאן ברזל מעכו"ם שקיבל עליו דמיהם בין מתו בין הוזלו עמוד ב ולדותיהם פטורים מבכורה ולדי ולדותיהם חייבים, ואם העמיד את הולד תחת אמו גם ולדי הולדות פטורים אך ולדי ולדי הולדות חייבים, ורשב"ג אומר שגם עד עשרה דורות פטורים כי אחריותם הוא על העכו"ם, אם רחל ילדה מין עז או עז ילדה מין רחל פטור מבכורה ואם יש בו מקצת סימנים חייב בבכורה. גמרא משמע במשנה שכל עוד העכו"ם לא קיבל דמיהם זה ברשות העכו"ם, וקשה ממה ששנינו שלא מקבלים צאן ברזל מישראל כי הוא ריבית משמע שזה ברשות הקונה שאם זה עדיין ברשות המוכר א"כ זה לא ריבית, ואב"י מבאר שמשנתניו מדברת כשהעכו"ם קיבל עליו אונס והוזלה ולגבי ריבית מדובר שלא קיבל עליו אונס והוזלה, ורבה דוהה שאם קיבל עליו אונס והוזלה זה לא נקרא צאן ברזל, ועוד היכן כתוב שכאן מדובר שקיבל עליו ושם לא, ועוד קשה מדוע המשנה אומרת שם בסיפא שמעכו"ם מקבלים צאן ברזל ואם מדובר שלא קיבל עליו אונס והוזלה א"כ המשנה יכולה לחלק שמישראל נאסר רק אם לא קיבל עליו אונס והוזלה אך אם קבלם עליו מותר גם מישראל, אלא מבאר רבא שגם אצלנו לא מדובר שקבל עליו אונס והוזלה ופטור מבכורה מכיוון

רב פפא אומר שלכו"ע צמרו פסול לתכלת של ציצית שכתוב לא תלבש שעטנו גדילים תעשה לך וכמו שפשתן לא השתנה כך לגבי צמר של ציצית מדובר שלא השתנה.
ר"נ בר יצחק אומר שלכו"ע צמרו לא מטמא בנגעים שכתוב בבגד צמר או בבגד פשתים כמו שפשתן לא השתנה כך צמר לא השתנה, ורב אשי מוסיף שאם הדלה גפן על תאנה היין פסול לנסכים שכתוב זבח ונסכים כמו שבזבח מדובר שלא השתנה כך בנסכים מדובר שלא השתנה, ורבינא מקשה א"כ גם אם הדלה פשתן על צמח היגי זה נקרא שהוא השתנה וא"כ אין לנו דיוק מה פשתן שלא השתנה, אמר לו רב אשי שבפשתן לא היה שינוי ריח אך גפן שמודלית על תאנה ריחה משתנה.

משנה אם רחל שלא ביכרה ילדה שני זכרים ושני ראשיהם יצאו כאחד לר' יוסי הגלילי שניהם לכהן שכתוב הזכרים לה, וחכמים סוברים שאי אפשר לצמצם שנים יצאו יחד אלא אחד הוא לו והשני לכהן, ור' טרפון אומר שהכהן יברור לו את היפה, ור"ע אומר שמשמנים ביניהם והשני ירעה עד שיסתאב **עמוד ב** וכששוחט ישראל את מה שבידו הוא חייב במתנותיו לכהן ור' יוסי פוטר, אם מת אחד מהם לר' טרפון יחלוקו ולר"ע המוציא מחבירו עליו הראיה, אם נולדו יחד זכר ונקבה אין לכהן כלום. **גמרא** אמרו אצל ר' ינאי שלר' יוסי הגלילי שאפשר לצמצם בידי שמים כ"ש שבידי אדם ניתן לצמצם, ולחכמים בידי שמים אי אפשר לצמצם, אך יש להסתפק אם בידי אדם אפשר לצמצם, ולכאורה יש להוכיח ממה ששינוי שהיה חוט הסקרא חגור באמצע המזבח להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים ואם נאמר שאפשר לצמצם בידי אדם א"כ יתכן שכשנותן באמצע הוא נתן עליונים למטה או תחתונים למעלה, ויש לומר שאכן אפשר לצמצם אך מדובר שהחוט רחב קצת וא"כ אין בו ספק מה ניתן למטה ומה למעלה, ולכאורה יש להוכיח ממה שהתורה נתנה שיעור למדת הכלים והמזבח, ויש לדחות שהתורה אמרה לעשות ויעשה ככל יכלתו כמו שכתוב הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל, ורב קטינא רצה להוכיח ממה ששנו שאם חלק תנור טמא לשנים והם שוים הם טמאים כי אי אפשר לצמצם ומבאר רב כהנא שרק בכלי חרס לא שייך לצמצם כי יש בהם גומות, ויש להוכיח ממה ששינוי שאם הרוג נמצא בין שתי עיירות לר"א שתיים מביאות שתי עגלות משמע שהוא סבר שאפשר לצמצם בידי אדם ושתיים יכולות להביא שכתוב קרובה ואפילו קרובות,

דף יח ויש לדחות שר"א סובר כר' יוסי הגלילי שאפשר לצמצם בידי שמים וכ"ש בידי אדם, ולכאורה נחלקו בזה תנאים ששינוי שאם היה מכוון בין שתי עיירות לא היו עורפים ור"א סובר ששתיים מביאות שתי עגלות ולכאורה נחלקו שלת"ק אי אפשר לצמצם ור"א סובר שאפשר לצמצם, אך יש לדחות שגם אם ת"ק סובר שאי אפשר לצמצם מדוע לא יביאו לפחות עגלה אחת בשותפות ויתנו שזה יבא עבור הקרובה יותר אלא שלכו"ע אפשר לצמצם ונחלקו שת"ק סובר קרובה ולא קרובות ור"א סובר קרובה ואפילו קרובות, ולענין הספק הנ"ל אמר רב חייא בר אבין בשם רב עמרם שר"א סובר שבנמצא בין שתי עיירות שתיים מביאות שתי עגלות ולחכמים שתיים מביאות עגלה אחת בשותפות ויתנו ולכאורה אם סוברים רבנן שאפשר לצמצם וקרובה ואפילו קרובות מדוע מביאות רק עגלה אחת ואם הם סוברים קרובה ולא קרובות א"כ לא יביאו אפילו אחת א"כ מוכרח שרבנן סוברים שאי אפשר לצמצם גם בידי אדם ולכן יביאו בשותפות.

ר' טרפון אמר שמבכרת שילדה שנים כהן בורר את היפה וטעמו הוא שמסתבר שהבריא יותר יצא ראשון.

ר"ע אומר שמשמנים ביניהם וביאר ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן שהכהן נוטל כחושה, והקשה ר' חייא הרי שינוי משמנים ביניהם ואמר לו ר' יוחנן שכשעדיין אכלת בבבל

תמרים שלא התבשלו הבאנו ראיה מהסיפא שנחלקו במת אחד מהם לר"ט יחלוקו ולר"ע המוציא מחבירו עליו הראיה ואם נבאר משמנים שהם חולקים ביניהם א"כ גם בסיפא יהיה חלוקה אלא משמנים הכוונה שהשומן יהיה ביניהם שהבעלים אומר לכהן הבא ראיה שהוא בכור כדי ליטול מהיפה.

לר"מ השני חייב במתנות ומבאר ר' יוחנן שהכהן בא עליו משני צדדים שאם הוא בכור כולו שלי ואם אינו בכור תן לי ממנו את המתנות, ורבא מבאר שטעמו של ר' יוסי שפטור כי עשו את שאינו זוכה כזוכה שאף שלא הגיע ליד הכהן הוא כהגיע לידו וזה כמכר בכור לישראל במומו שפטור ממתנות.

ר"א אומר שלכו"ע ספק בכור שאין חליפיו ביד הכהן הוא חייב במתנות ולכאורה הכוונה לר' יוסי וקשה שזה פשוט שהרי ר' יוסי פטר רק כשהגיע חליפיו ליד כהן ואז עשו את שאינו זוכה כזוכה אבל אם אין חליפיו ביד כהן אין סיבה לפטור את השני ממתנות, ויש לומר שהחידוש הוא שלא נאמר שר' יוסי פטר מטעם שגזרו שאם נחייב במתנות הוא יבא להתיר בו גיזה ועבודה גם כשאין חליפיו ביד כהן קמ"ל שטעמו של ר' יוסי הוא כרבא, אך קשה שלא ניתן לפרש כך בר' יוסי שהרי **עמוד ב** שינוי בהמשך שהיה ר' יוסי אומר שכל שחליפיו ביד כהן פטור ור"מ מחייב משמע שרק בחליפיו ביד כהן פטור ממתנות ולא כשאין חליפיו ביד כהן, ויש לומר שהיינו אומרים שר' יוסי אמר את זה רק לשיטת ר"מ שהוא סבר שגם בלי שחליפיו ביד כהן פטור ממתנות כדי שלא יבואו להתיר בו גיזה ועבודה אך ר"מ שלא גזר בכ"ז הוא יודה בחליפיו ביד כהן כי עשו את שאינו זוכה כזוכה, ור"מ אמר לו שבכ"ז חייב.

רב פפא אומר שלכו"ע בספק מעשר פטור ממתנות, ולכאורה הכוונה לר"מ וקשה מה החידוש בזה הרי ר"מ חייב רק בספק בכור כי הכהן בא עליו משני צדדים וזה לא שייך במעשר, ויש לומר שרב פפא מחדש שלא נאמר שטעמו של ר"מ שחייבו ספק במתנות כדי שלא ישתכח בו תורת מתנות וא"כ גם בספק מעשר נחייב במתנות קמ"ל שלא, אך יש לדחות ששינוי בסיפא שר' יוסי אמר שכל שחליפיו ביד כהן פטור ור"מ מחייב וזה שייך רק בספק בכור, ויש לומר שרב פפא מחדש שלא נאמר שר"מ מחייב גם בספק מעשר ונחלקו בחליפיו ביד כהן לחדש שר' יוסי פטר גם כשהכהן בא עליו משני צדדים, קמ"ל שר"מ לא חלק בספק מעשר.

יש להקשות בדברי ר' טרפון מדוע במת אחד מהם יחלוקו שנבדוק אם היפה מת הוא של הכהן והנשאר של בעה"ב ואם הכחוש מת הוא של בעה"ב והנשאר הוא של הכהן, אמר ר' אמי שר"ט חזר בו ממה שאמר שהכהן בורר את היפה.

ר' חייא אומר שהמשל בדברי ר"ט הוא לשנים הפקידו אצל רועה ויש ספק של מי הנשאר הרועה מניח אותו ביניהם ומסתלק, והמשל של ר"ע הוא באחד שהפקיד אצל בעה"ב שהמוציא מחבירו עליו הראיה, וקשה אם הם לא דברו באופן אחד שלא מסתבר שר"ע יאמר בשנים שהפקידו אצל רועה שהרועה יניח ביניהם ויסתלק ור"ט יחלוק באחד שהפקיד אצל בעה"ב, ומבאר רבא או רב פפא שלכו"ע שנים שהפקידו אצל רועה הוא מניח ביניהם ויסתלק, ואם אחד הפקיד אצל בעה"ב המוציא מחבירו עליו הראיה, והם נחלקו בחצר של בעה"ב והרועה כהן שלר"ט בעה"ב מקנה לו מקום בחצירו ונוח לו שתיעשה מצוה במומו וזה כשנים שהפקידו אצל רועה שהרועה מניח ביניהם ומסתלק, ור"ע סובר שכיון שיש לו הפסד הוא לא מקנה לו כלום וזה כאחד שהפקיד אצל בעה"ב שהמוציא מחבירו עליו הראיה.

משנה אם שתי רחלותיו לא בכרו והם ילדו שני זכרים שניהם לכהן ואם ילדו זכר ונקבה הזכר לכהן ואם ילדו שני זכרים ונקבה אחד לו ואחד לכהן ור"ט סובר שהכהן בורר לו את היפה, ור"ע אומר שמשמנים ביניהם והשני ירעה עד

שיסתאב, וחייב במתנות ור' יוסי פוטר, ואם מת אחד מהם לר"ט יחלוק ור"ע המוציא מחבירו עליו הראיה, אם הרחלות המסופקות ילדו שתי נקבות וזכר או שני זכרים ושתי נקבות אין לכהן כלום ואם אחת בכרה ואחת לא בכרה וילדו שני זכרים אחד לו ואחד לכהן, ולר' טרפון הכהן בורר לו את היפה, ור"ע סובר שמשמנים ביניהם והשני ירעה עד שיסתאב, וחייב במתנות ור' יוסי פוטר שהוא סובר שכל שחליפיו ביד כהן הוא פטור ממתנות, ור"מ מחייב, אם מת אחד מהם לר"ט יחלוק, ולר"ע המוציא מחבירו עליו הראיה, אם ילדו זכר ונקבה אין לכהן כלום. **גמרא** צריך לשנות את כל הבבות שאם היו שונים את הבבא הראשונה שרחל אחת ילדה שנים היינו אומרים שדוקא שם סבר ר"ע משמנים ביניהם כי יצאו שניהם מאחת אך בספק של יצאו שנים משתים יתכן שר"ע יודה לר"ט שהכהן יברור את היפה שמסתבר שמי שילדה אחד הוא המשובח יותר, ואם היינו שונים את הבבא של שתיים משתים היינו אומרים שדוקא בזה אמר ר"ע ששתיים לא בכרו לכן משמנים ביניהם אך באחת בכרה ואחת לא בכרה וילדו שני זכרים יודה ר"ע לר"ט,

דף יט שאותה שלא בכרה ילדה את המשובח יותר, קמ"ל שלא אומרים כך.

משנה לדעת ר' טרפון אם אחד יצא דרך דופן ויצא אחריו דרך רחם שניהם ירעו עד שיסתאבו ויאכלו במומם לבעלים, ור"ע אומר ששניהם אינם בכורים הראשון שהוא לא פטר רחם והשני אינו בכור כי קדמו אחר. **גמרא** ר' טרפון הסתפק אם בכור לדבר אחד נחשב בכור ור"ע סובר שבכור לדבר אחד אינו בכור.

שנו בברייתא על המדה של כלל שהוא צריך לפרט ופרט הצריך לכלל, שכתוב בפסוק קדש לי כל בכור ולכאורה משמע גם נקבה לכן נאמר פרט זכר, אך היינו לומדים שגם ביצאה נקבה לפניו הוא קדוש לכן נאמר פטר רחם, ואין לומר שכל פטר רחם קדוש גם אם יצא אחרי יוצא דופן שנאמר בכור, והקשה רב שרביא לאביי שברישא התנא לא הביא בכור כי הוא למד שבכור לדבר אחד הוא בכור ואח"כ התנא מביא שלומדים מבכור דוקא בכור ובכור לדבר אחד אינו בכור, ומבאר אביי שודאי בכור לדבר אחד אינו בכור והלימוד ברישא הוא שאם נאמר זכר היינו אומרים אפילו יוצא דופן לכן נאמר פטר רחם, ורבינא מבאר שפשוט לתנא שגם לגבי דבר אחד הוא נקרא בכור והכוונה בברייתא שאין לומר שיצא אחד יוצא דופן הוא קדוש שא"כ מדוע התורה כותבת בכור **עמוד ב** הרי למעט יצאה נקבה לפניו למדנו מפטר רחם אלא בכור בא למעט יצא אחר יוצא דופן, ורב אחא מדפתי מקשה לרבינא שאם נאמר שבכור לדבר אחד הוא בכור א"כ אמנם יצא זכר ראשון דרך דופן ואחריו יצא דרך רחם הוא לא קדוש כי הוא התמעט מבכור שיש בו רק בכור לרחם ולא לזכרים אך אם בתחלה יצאה נקבה דרך דופן ואח"כ יצא זכר דרך רחם יש כאן בכור זכר ברחם וא"כ הוא יהיה קדוש אלא ודאי משמע כאביי שבכור משמע בכל עניניו ולכן התמעטו כולם.

פרק הלוקח בהמה

משנה מי שלקח בהמה מעכו"ם ואינו יודע אם היא בכרה כבר או לא, ר' ישמעאל סובר שעז בת שנתה היא ודאי לכהן ויותר משנה זה ספק, ורחל בת שתיים ודאי לכהן ויותר משתים זה ספק, פרה וחמור בת שלש ודאי לכהן ויותר משלש זה ספק אמר לו ר"ע שאמנם אם זה היה תלוי רק בבהמה שנולדה היה ספק אך אמרו שיש סימן ולד בבהמה דקה טינוף ובבהמה גסה שליא ובאשה שפיר ושליא, והכלל הוא שרק בידוע בודאי שילדה אין לכהן כלום ואם לא בכרה זה לכהן ואם זה ספק יאכל במומו לבעלים. **גמרא** יש להקשות מדוע אחרי שנה זה ספק שנלך אחר רוב בהמות שמתעברות ויולדות תוך שנתם, וא"כ לכאורה ר' ישמעאל סובר כר"מ שחוששים למיעוט, ויש לומר שהוא סובר גם

כרבנן והם הלכו אחרי רוב רק ברוב שהוא לפנינו כגון תשע חנויות ורוב דיינים בסנהדרין, אבל ברוב שאינו לפנינו רבנן לא הולכים בו אחר רוב, ויש להקשות שבקטן וקטנה זה רוב שאינו לפנינו ובכ"ז הלכו בו רבנן אחרי הרוב ששנינו שלר"מ קטן וקטנה לא תולצין ולא מיבמים אמרו לו שאמנם לא תולצים שהרי נאמר בפרשה חליצה איש ומקישים אשה לאיש, אך מדוע שלא ייבמו אמר להם ר"מ שבקטן חששו שהוא ימצא סריס והקטנה תמצא איילונית ואין בהם מצות יבום והוא פוגע בערוה וחכמים סברו שהולכים אחר רוב קטנים שאינם סריסים ורוב קטנות אינן איילוניות, וא"כ אומר רבא

דף כ שר' ישמעאל סובר כר"מ שחוששים למיעוט ורבינא אומר שניתן לומר שר' ישמעאל סובר כרבנן והם הולכים אחרי רוב שאינו תלוי במעשה אך לא אחרי רוב שאינו תלוי במעשה כמו כאן שהיה מעשה עיבור בבהמה.

שנו בברייתא שעז בת שנתה היא ודאי לכהן ואחר שנה זה ספק, רחל בת שתיים ולדה ודאי לכהן ומכאן ואילך ספק, פרה בת שלש ולדה ודאי לכהן ומכאן ואילך זה ספק, וחמורה כפרה, ור' יוסי בר' יהודה אומר שחמורה עד ד' שנים ולדה ודאי לכהן, וכך שנה ר' ישמעאל וכשאמרו את דבריו לפני ר' יהושע הוא אמר שיאמרו לר' ישמעאל שדבריו נכונים אם הבהמה נפטרת בולד בלבד אך אמרו שיש סימן ולד בדקה שהוא טינוף ובגסה שליא ובאשה שפיר ושליא, ואני לא אומר כשמועה זו אלא אם עז טנפה תוך ששה חדשים היא תלד בתוך שנתה ואם רחל טינפה בת שנתה היא תלד בתוך שתיים, ור"ע אמר שהוא לא בא למדה זו אלא אם ידוע שביכרה הכהן לא מקבל כלום ואם לא בכרה זה ספק לכהן ויאכל במומו לבעלים, ולכאורה ר' יהושע ור' ישמעאל חלקו שלר' ישמעאל טינוף לא פוטר מבכורה ולר' יהושע טינוף גם פוטר מבכורה, אך יש לומר שאם ראינו שטינפה לכו"ע היא פטורה מבכורה אלא מדובר שלא ראו שטינפה, ונחלקו שלר' ישמעאל לא חששו שטינפה ולר' יהושע חוששים שטינפה, אך יש להקשות שרבא אמר שר' ישמעאל סובר כר"מ שחוששים למיעוט וא"כ יש לחשוש שהיא טינפה, ויש לומר שר' ישמעאל חשש למיעוט לחומרא אך לא לקולא ועוד יש לומר שודאי ר' ישמעאל חשש לטינוף והם נחלקו שלר' ישמעאל המטנפת אינה חוזרת ויולדת תוך שנתה וא"כ אם היא ילדה תוך שנתה א"כ היא לא טינפה ור' יהושע סובר שהמטנפת חוזרת ויולדת תוך שנתה ולכן יש לחשוש שהיא טינפה, ומה שאמר ר' יהושע שהוא לא אומר כשמועתו הוא יחלוק עליה באופן שהיא טינפה אחרי ששה חודשים והם נחלקו שלפי שמועתו יש לומר כדברי זעירי שאין טינוף פחות מל' יום ללידתה כי אינה מקבלת זכר וא"כ אם ילדה בת שנתה זה ודאי לכהן, אך ר' יהושע בסברתו לא סבר כזעירי כי יתכן שתלד תוך שנתה שיש טינוף פחות מל' יום, ועוד יש לומר שגם בסברתו ר' יהושע סבר כזעירי ונחלקו שלשמועתו בהמה אינה יולדת בפחות מה' חדשים לעיבורה ע"י חדשים קטועים, **עמוד ב** אלא לה' חדשים מלאים ולכן לא חששו פחות משנתה, אך ר' יהושע סובר שהבהמה יולדת פחות מתמשה חדשים בחדשים קטועים ולא צריך להגיע לסוף ששה, ועוד יש לומר שגם לסברתו בהמה לא יולדת למקוטעים ונחלקו שלשמועתו לא אומרים מקצת יום אחרון ככולו, ולסברתו אומרים מקצת יום של גמר החדש החמישי ככולו.

ר' חנינא מסורא מבאר שר"ע ור' יהושע נחלקו שלר"ע אם רואים שהבהמה חולבת הולכים אחר רוב בהמות שאינן חולבות אם לא ילדו וא"כ היא ילדה כבר, ור' יהושע חשש למיעוט בהמות שחולבות גם אם לא ילדו, אך קשה שר' יהושע לא חשש למיעוט לגבי יבמה שהלכה חמותה למדינת הים שהיא לא חוששת שהיא ילדה זכר, ואם היא יצאה מליאה יש לחשוש שהיא ילדה, ור' יהושע אומר שאין לחשוש וביארו שר' יהושע סובר שרוב המעוברות יולדות

ויש מיעוט מפילות ונולדים מחצה זכרים ומחצה נקבות ויש לסמוך מיעוט מפילות לרוב נקבות וא"כ הזכרים הם מיעוט ואין לחשוש למיעוט, אלא יש להפוך אצלינו את דברי ר"ע בדברי ר' יהושע וכן שנינו בברייתא להדיא שלר' יהושע חלב פוטר ולר"ע חלב אינו פוטר.

שנו בברייתא שאם גדייה ילדה שלושה בנות ובנותיה ילדו שלושה כל אחת כולן נכנסות להתעשר בדיר אחד, ור"ש אמר שהוא ראה מקרה שבנותיה של גדייה ילדו תוך השנה של האם והתעשרו כולם יחד באותה שנה, ויש לדקדק מדוע הברייתא נקטה ששלתן ילדו שלש שלש הרי מספיק שאחת תלד שלש והאחרות ילדו שתיים כל אחת, ויש לומר שכיון שכדי להגיע לעשר צריך שאחת תלד שלש לכן נקטו בכולן שלש שלש, אך קשה שניתן להעמיד שכולן ילדו שתיים והאם תחזור ותלד עוד אחת,

דף כא ולכאורה יש לדייק מכאן שהמטנפת אינה חוזרת ללדת תוך שנתה, אך יש לדחות שיתכן שהמטנפת חוזרת ללדת תוך שנתה אך אם ילדה ממש היא לא חוזרת ללדת תוך שנתה.

ר"ש ות"ק נחלקו שת"ק סבר כזעירי שאין טינוף פחות מל' יום ולכן היא לא ילדה שוב, ולר"ש יש טינוף פחות מל' יום ונחלקו שלת"ק אין לידה בחדשים מקוטעים ור"ש סבר שיש לידה בחדשים מקוטעים, ועוד יש לומר שלכו"ע אין לידה בחדשים מקוטעים ונחלקו שלת"ק לא אומרים מקצת היום ככולו ולכן אין מציאות שהיא תלד עד סוף השנה, ולר"ש אומרים מקצת היום ככולו ויתכן שהיא תלד שוב ביום האחרון של השנה, ועוד יש לומר שלכו"ע אומרים מקצת היום ככולו ואמנם יתכן שהיא תלד ביום האחרון של השנה אך נחלקו שלת"ק כיון שלא ניתן להקריבו עד ח' ימים ללידתו א"כ הוא מחוסר זמן שלא נכנס להתעשר בדיר ולר"ש מחוסר זמן נכנס להתעשר בדיר, **עמוד ב** וכן שנינו להדיא שר"ש בן יהודה אמר בשם ר"ש שמחוסר זמן נכנס להתעשר בדיר שהוא כבכור שהוא קדוש לפני זמנו וקרוב בזמנו וכן יתכן שהוא יתעשר תוך זמנו והוא יקרב כשיגיע זמנו, אך קשה שעד שלומדים מבכור נלמד מקדשים אחרים שלא מקדשים תוך זמנם, ויש לומר שמעשר דומה לבכור לענין שאין לו גאולה, ומום לא מפקיעו מקדושה, ותמורתו אינה קריבה ושניהם נאכלים לישראל במום, אך מצד שני יש לדמות מעשר לשאר קדשים שקדושתו גם בנקבה ואין קדושתם מרחם ואינם ממתנות כהונה ונוהגים גם בפשוט משא"כ בכור, אלא יש לומר שר"ש למד גזירה שוה העברה העברה ולא פורכים על כך.

רב מבאר שטינוף הוא כדברי הרועים שנעצר רחמה והעובר נימוק, ושמואל אומר שהיא פלטה בעבוע של דם, וצריך להראותו לחכם, אך קשה מנין החכם יודע ומבאר רב פפא שהכוונה לרועה חכם,

רב חסדא אומר שאמרו שיצירת הולד באשה הוא ארבעים יום ויש להסתפק בבהמה ורב פפא רצה להוכיח מדברי זעירי שאין טינוף פחות מל' יום אמר לו אביי שזה נאמר רק על לקבל זכר תוך ל' יום אך זעירי לא מדבר על זמן יצירת הולד. **המשנה** דברה על לוקח מעכו"ם ונחלקו בלוקח מישראל שלדעת רב היא ודאי בכרה כבר שאם לא כן היה המוכר משבח אותה שהיא עדיין לא ילדה, ושמואל אומר שזה בכור ספק והמוכר לא שיבח כי הוא חשב שהוא צריך לשחוט אותה ור' יוחנן סובר שהולד הוא ודאי חולין שאם הוא היה קדוש המוכר היה צריך להודיע לו כדי שלא יכשל בולד ושנינו כדברי ר' יוחנן לגבי אותו ואת בנו שאם לא הודיעו הולך ושוחט ואינו נמנע, ואין להקשות משם על רב ושמואל ששם הדבר תלוי במוכר אך לגבי בכורה זה תלוי בלוקח שעל בעל הבהמה מוטל להפריש בכורותיו.

משנה ר"א בן יעקב אומר שאם בהמה גסה שפעה חררת דם היא תקבר והיא פטורה מבכורה. **גמרא** ר' חייא שנה שאותה חררת דם אינה מטמאה במגע ובמשא ומה שקוברים אותה,

דף כב זה כדי לפרסמה שהיא פטורה מבכורה, ור' יוחנן מבאר שאין בה טומאת מגע ומשא שהבשר בטל ברוב דם וגוונים ור' יוחנן לשיטתו שהוא אמר שר"א בן יעקב ור"ש הם בשיטה אחת ששנינו שאם יש שליא בבית הבית טמא ולא בגלל שהשליא היא ולד אלא שאין שליא בלי ולד, ור"ש אומר שיתכן שהולד נימוק עד שלא יצא, וביארו בדעת ר"ש שהבשר בטל ברוב.

שנינו באהלות שאין נפל מטמא את הבית בטומאת אהל שיוצאת בפתיחת הקבר עד שיעגילו ראש כפיקה, ומבאר רב הונא שהשיעור הוא כפקעת של צמר, ושאל חייא בר רב את רב הונא פרש לי רבי האם השיעור הוא כחוט שתי או כשל ערב שהוא קטן יותר אמר לו רב הונא ששנינו שלר"מ כפיקה של שתי ור' יהודה אומר כשל ערב ור"א בן ר' צדוק אומר משיראו טפיפות ומבאר רב יהודה בשם שמואל שר"א בר' צדוק אמר שבירושלים פירשו כפרידה שכורעת להטיל מימיה ונראה קמטים ברחמה.

רב הונא אומר שהוא שמע שתי פיקות אחת של שתי ואחת של ערב ואין לו לפרש ורב דימי אמר בשם ר' יוחנן שהוא שמע שלש, אחת של שתי ואחת של ערב ואחת של פיקה גדולה של סקאים ואין לי לפרש, ורבין בא ופירש בשם ר' יוחנן שבאשה השיעור הוא כשל שתי, ובבהמה כשל ערב, ופיקה גדולה הוא לתפירת סקאים כמו ששנינו ששיעור טומאה בגוש שבא מארץ העמים הוא כפיקה גדולה של עושי שקים והוא כחותם המרצופים והחותם הזה הוא בכיסוי חבית חרס של בית לחם.

ר"ל אומר בשם ר' יהודה נשיאה שמי שלקח ציר מעם הארץ הוא יכול להשיקו במים והוא טהור ממה נפשך שאם הרוב מים שהשקה מועילה להם ואם הרוב הוא ציר לא מקבל טומאה והמיעוט מים שבו בטלים ברובו, ואמר ר' יוחנן שזה מועיל רק לטבול בהם פתו אך אם הוא צריך את זה לקדירה מצא מין את מינו וניעור, וכשאמר רב דימי שמועה זו אמר לו אביי איך יתכן שטומאה שבטלה תתעורר שוב אמר לו וכי אינך סובר כך הרי שנינו שאם נפלה סאה תרומה **עמוד ב** למאה חולין טהורים לר"א ירים סאה והיא תרקב ותולים שאותה סאה שנפלה היא הסאה שעלתה, ולחכמים יעלה אותה אך יאכל את כל הכמות ביובש כנקודים או קליות בלי הכשר מים לקבל טומאה או שילוש במי פירות שאינם מכשירים או שיחלק אותה לעיסות רבות ובלבד שבמקום אחד לא יהיה כביצה.